

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ Δ/Ν ΣΗ Π/ΘΜΙΑΣ & Δ/ΘΜΙΑΣ
ΕΚΠ/ΣΗΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ (ΠΕ.Κ.Ε.Σ.) ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

Ταχ. Δ/ση : Ηπείρου & Ανθ. Γαζή
Ταχ. Κώδικας: 412 22 Λάρισα
Τηλέφωνο : 2410619344
Πληροφορίες: Λούκουτου Κωνσταντία
e-mail: pekes@thess.pde.sch.gr
Δικτ. τόπος: <http://pekesthess.sites.sch.gr>

Λάρισα, 27/09/2022

Α.Π: 1374

Προς: Περιφερειακή Διεύθυνση
Πρωτοβάθμιας & Δευτεροβάθμιας
Εκπαίδευσης Θεσσαλίας

Διευθύνσεις Πρωτοβάθμιας &
Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
Θεσσαλίας

Διευθύνσεις Δευτεροβάθμιας
Εκπαίδευσης Θεσσαλίας

Κέντρα Διάγνωσης Αξιολόγησης
Συμβουλευτικής & Υποστήριξης
Θεσσαλίας

Κέντρα Εκπαίδευσης για το Περιβάλλον
και την Αειφορία Θεσσαλίας

Σχολικές Μονάδες Πρωτοβάθμιας &
Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
Περιφερειακής Διεύθυνσης
Εκπαίδευσης Θεσσαλίας

Θέμα: Συνολική Έκθεση Εξωτερικής Αξιολόγησης των σχολικών μονάδων της Περιφερειακής Διεύθυνσης Πρωτοβάθμιας & Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Θεσσαλίας για το σχολικό έτος 2021-22

Σχετ.: Ν.4692/2020 ΦΕΚ Α'111, Άρθρο 35 §1,2

Σε εφαρμογή αποφάσεων της 1ης & 2ης Τακτικής Ολομέλειας της Ε' Περιόδου των Συντονιστών Εκπαιδευτικού Έργου του ΠΕ.Κ.Ε.Σ. Θεσσαλίας, ακολουθεί Συνολική Έκθεση Εξωτερικής Αξιολόγησης των σχολικών μονάδων της Π.Δ.Ε. Θεσσαλίας. Σύμφωνα με το Σχετικό Νομοθέτημα, η παρούσα έκθεση αναρτάται στην ιστοσελίδα του ΠΕ.Κ.Ε.Σ. Θεσσαλίας και είναι διαθέσιμη προς κάθε ενδιαφερόμενο από την κατηγορία Λειτουργία και την υποκατηγορία Συγκεντρωτικές Εκθέσεις Λειτουργίας.

Στην έναρξη της παρούσας Έκθεσης, θα θέλαμε να συγχαρούμε τους Εκπαιδευτικούς της Π.Δ.Ε. για τις προσπάθειες που ανέπτυξαν και αναπτύσσουν για την αποτελεσματική λειτουργία των σχολικών μονάδων και να τους ευχαριστήσουμε για τη γόνιμη συνεργασία που αναπτύχθηκε.

Α. Συγκεντρωτικά στοιχεία για τα σχέδια δράσης

Άξονας	Παρατηρήσεις
<p>Διδασκαλία, μάθηση και αξιολόγηση</p> <p>Αριθμός Σχολείων: 461</p> <p>Αριθμός σχεδίων: 616</p>	<p>Ο άξονας συγκέντρωσε τον δεύτερο μεγαλύτερο αριθμό σχεδίων δράσης αντανακλώντας τη διάθεση και το ενδιαφέρον των εκπαιδευτικών για να εξελίξουν τις διδακτικές τους πρακτικές και να αναπτύξουν νέες. Το ενδιαφέρον για τα περιεχόμενα του άξονα φαίνεται και από τον μεγαλύτερο αριθμό σχεδίων δράσης σε σχέση με αυτόν των σχολικών μονάδων. Αυτή η διαφορά δείχνει πως υπήρξαν σχολικές μονάδες στις οποίες αναπτύχθηκαν περισσότερα του ενός σχέδια δράσης για τον άξονα. Στον άξονα αυτόν, καταγράφεται το υψηλότερο πηλίκο αντιστοιχίας του αριθμού των σχεδίων δράσης προς τον αριθμό των σχολικών μονάδων, σε κάθε σχολική μονάδα αντιστοιχούν <1,3> σχέδια δράσης.</p>
<p>Σχολική διαρροή – φοίτηση</p> <p>Αριθμός Σχολείων: 263</p> <p>Αριθμός σχεδίων: 280</p>	<p>Όλες οι σχολικές μονάδες ανέφεραν στις εκθέσεις τους πως η συνέπεια της φοίτησης παρακολουθείται με ιδιαίτερη προσοχή. Στην περίπτωση που καταγράφεται μη συνεπής φοίτηση αναφέρθηκε πως αναπτύσσεται επικοινωνία και συνεργασία με τους γονείς. Ιδιαίτερα στις συνθήκες της πανδημίας καταβλήθηκε ιδιαίτερη προσπάθεια παρακολούθησης των απουσιών και διασφάλισης της παρουσίας των παιδιών στο σχολείο.</p> <p>Η σχολική διαρροή συγκέντρωσε τον δεύτερο μικρότερο αριθμό σχεδίων δράσης δείχνοντας πως ως θέμα δεν απασχολεί ιδιαίτερα τις σχολικές μονάδες της Θεσσαλίας.</p> <p>Μεγάλο ποσοστό των σχεδίων δράσης που κατατέθηκαν, αφορούσαν στη φοίτηση μαθητών/τριών Ρομά, μεταναστών και προσφύγων.</p>
<p>Σχέσεις μεταξύ μαθητών/τριών</p> <p>Αριθμός Σχολείων: 560</p> <p>Αριθμός σχεδίων: 629</p>	<p>Ο άξονας συγκέντρωσε τον μεγαλύτερο αριθμό σχεδίων δράσης αντανακλώντας την κρισιμότητα του θέματος κατά την πρώτη χρονιά μετά την περίοδο της πανδημίας. Ο μεγαλύτερος αριθμός σχεδίων δράσης από αυτόν των σχολικών μονάδων, δείχνει πως υπήρξαν σχολικές μονάδες στις οποίες αναπτύχθηκαν περισσότερα του ενός σχεδίου δράσης. Η αντιστοιχία αριθμών σχεδίων δράσης προς αριθμό σχολικών μονάδων, έφτασε το 1:1,1.</p> <p>Από τις δράσεις που σημειώθηκαν στον συγκεκριμένο άξονα αναδείχθηκε η ευαισθησία και προθυμία των εκπαιδευτικών για έμπρακτη στήριξη (μαθησιακή, ψυχολογική, συναισθηματική) των μαθητών/ριών και η προσπάθεια διαμόρφωσης αρμονικών σχέσεων μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων στην εκπαιδευτική διαδικασία.</p> <p>Από τις συνεργασίες που έχουν αναπτυχθεί με τις σχολικές μονάδες εκτιμούμε πως ο συγκεκριμένος άξονας θα συνεχίσει να συγκεντρώνει το ενδιαφέρον των εκπαιδευτικών καθώς δεν είναι λίγες οι περιπτώσεις που καταγράφουμε μη αποδεκτές συμπεριφορές μεταξύ μαθητών/τριών.</p>

<p>Σχέσεις μεταξύ μαθητών/τριών και εκπαιδευτικών</p> <p>Αριθμός Σχολείων: 298</p> <p>Αριθμός σχεδίων: 317</p>	<p>Ο αριθμός των σχεδίων δράσης που κατατέθηκαν στον άξονα βρίσκεται στο μέσο του ενδιαφέροντος, βρίσκεται μάλιστα πολύ κοντά στον αριθμό των σχολικών μονάδων που αποφάσισαν να ασχοληθούν με το θέμα.</p> <p>Η καλλιέργεια σχέσεων εμπιστοσύνης και υποστήριξης μεταξύ μαθητών/τριών και εκπαιδευτικών κρίθηκε σκόπιμο να αποτελέσει θέμα ενδιαφέροντος μετά τα δύο χρόνια διδασκαλίας από απόσταση. Φαίνεται πως στα αρνητικά αποτελέσματα από την εφαρμογή της ήταν και στη σχέση εκπαιδευτικού μαθητών/τριών και σε κάποιες περιπτώσεις η απώλεια του προσανατολισμού και των χαρακτηριστικών της σχέσης αυτής.</p>
<p>Σχέσεις μεταξύ σχολείου – οικογένειας</p> <p>Αριθμός Σχολείων: 268</p> <p>Αριθμός σχεδίων: 289</p>	<p>Σχέδια δράσης που εστιάζουν στην καλλιέργεια σχέσεων συνεργασίας μεταξύ σχολείων – οικογένειας και στην ενεργοποίηση των γονέων για θέματα που αφορούν στη σχολική μονάδα.</p> <p>Σημειώνουμε πως ο αριθμός των σχολικών μονάδων στις οποίες δεν λειτουργεί σύλλογος γονέων και κηδεμόνων δεν είναι μικρός. Ειδικά στα Γενικά Λύκεια, οι σύλλογοι γονέων υπάρχουν και λειτουργούν χάρη στις προσπάθειες μικρής ομάδας γονέων ενώ στα Επαγγελματικά Λύκεια συνήθως δεν υπάρχουν. Οι προσπάθειες των εκπαιδευτικών να ενεργοποιήσουν τους συλλόγους γονέων είναι σημαντικές.</p>
<p>Ηγεσία – Οργάνωση</p> <p>Αριθμός Σχολείων: 322</p> <p>Αριθμός σχεδίων: 359</p>	<p>Στα σχέδια δράσης ενεπλάκησαν διευθύντριες/διευθυντές και προϊστάμενες/προϊστάμενοι των σχολικών μονάδων. Κάποια από τα σχέδια δράσης αφορούσαν πραγματοποίηση έργων υποδομής για τα οποία έπρεπε να ενεργοποιηθούν άλλες δομές που λειτουργούν με διαφορετικούς όρους και πλαίσιο. Έτσι, αρκετά από αυτά τα σχέδια δράσης δεν έγινε δυνατό να ολοκληρωθούν και εκτιμούμε πως η προσπάθεια θα συνεχιστεί.</p> <p>Πρέπει να αναφερθεί πως μέσω των σχεδίων δράσης αναδείχθηκε η προσπάθεια για την καλλιέργεια κλίματος συμμετοχικότητας και προώθησης της αίσθησης συνευθύνης όλων των μελών της σχολικής μονάδας.</p>
<p>Σχολείο & Κοινότητα</p> <p>Αριθμός Σχολείων: 257</p> <p>Αριθμός σχεδίων: 297</p>	<p>Οι συνεργατικές πρακτικές που έχουν αναπτυχθεί στις σχολικές μονάδες τόσο μεταξύ των εκπαιδευτικών όσο και με φορείς, έχουν δημιουργήσει το υπόβαθρο για άνοιγμα στην κοινότητα. Τα νέα νομοθετήματα δίνουν το πλαίσιο συνεργασίας με τις δομές της κοινότητας.</p> <p>Οι σχολικοί κανονισμοί συντάσσονται και επικαιροποιούνται στο ξεκίνημα της σχολικής χρονιάς. Αναφέρεται πως ενεργοποιούνται όλες οι δομές μέσω των εκπροσώπων τους, που σύμφωνα με τον νόμο συμμετέχουν στην δόμησή του. Αναφέρθηκαν μάλιστα προσπάθειες ενεργοποίησης δομών που δεν λειτουργούν – ενδεικτικά αναφέρουμε τους συλλόγους γονέων και κηδεμόνων – προκειμένου να εκπροσωπηθούν οι γονείς στις λειτουργίες της σχολικής μονάδας.</p>

	<p>Αρκετές σχολικές μονάδες αναφέρθηκαν στη συμμετοχή τους σε διάφορες δράσεις που αναπτύσσονται σε τοπικό, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο που δείχνουν τη διάθεση για συνεργασία και εξωστρέφεια.</p>
<p>Συμμετοχή σε επιμορφώσεις</p> <p>Αριθμός Σχολείων: 372</p> <p>Αριθμός σχεδίων: 447</p>	<p>Τη σχολική χρονιά που πέρασε είχαμε την έναρξη των επιμορφώσεων που οργανώθηκαν από τους/τις διευθυντές/διευθύντριες των σχολικών μονάδων. Αναφέρθηκε πως η οργάνωση των επιμορφώσεων έγινε σε συνεργασία με τα μέλη του Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών και πως οι εκπαιδευτικοί συμμετείχαν σε αυτές. Αξιοποιήθηκαν τεχνικά μέσα καθώς και η πλατφόρμα τηλεκπαίδευσης που διατίθεται από το ΥΠΑΙΘ και αναπτύχθηκαν συνεργασίες κυρίως με επιστήμονες που ενεργοποιούνται στην κοινότητα που λειτουργεί η σχολική μονάδα.</p> <p>Η διάθεση των εκπαιδευτικών να εμπλουτίσουν και να εξελίσσουν τις γνώσεις είναι ιδιαίτερα θετική. Επιπροσθέτως αναφέρθηκε η συμμετοχή τους σε διάφορες επιμορφώσεις που οργανώθηκαν είτε από το ΠΕ.Κ.Ε.Σ. είτε και από άλλους φορείς, κυρίως Πανεπιστημιακά Τμήματα.</p> <p>Επισημαίνεται ότι δεν αναφέρθηκαν πρακτικές διερεύνησης των αναγκών των εκπαιδευτικών για την οργάνωση επιμόρφωσης. Δεν αναφέρθηκαν επίσης πρακτικές της ενδοσχολικής επιμόρφωσης όπως της ετεροπαρατήρησης της διδασκαλίας και του ομαδικού αναστοχασμού πάνω σε διδακτικές πρακτικές με ομοτέχνους.</p>
<p>Εθνικά & Ευρωπαϊκά προγράμματα</p> <p>Αριθμός Σχολείων: 220</p> <p>Αριθμός σχεδίων: 251</p>	<p>Η συμμετοχή σε εθνικά και ευρωπαϊκά προγράμματα συγκέντρωσε τον μικρότερο αριθμό σχεδίων δράσης. Αυτός ο δείκτης μπορεί να δείχνει πως ως θέμα δεν απασχόλησε ιδιαίτερα τις σχολικές μονάδες της Θεσσαλίας υπάρχουν, ωστόσο, και άλλες παράμετροι που συνέβαλαν στην μη εμπλοκή των εκπαιδευτικών με αυτόν τον άξονα. Επισημαίνεται ότι, ενώ υπήρξαν σχολεία που ενεργοποιούνταν σε εθνικά ή ευρωπαϊκά προγράμματα (ενδεικτικά αναφέρουμε "Teachers for Europe", Erasmus, Εθνικό δίκτυο για τα κάστρα) η συμμετοχή τους σε τέτοια προγράμματα δεν αποτέλεσε αντικείμενο σχέδιο έρευνας-δράσης, λόγω των επιπρόσθετων ενεργειών (πέραν όσων απαιτεί η ίδια η συμμετοχή τους στο πρόγραμμα) που χρειαζόταν να υλοποιήσουν σύμφωνα με τις υποχρεώσεις τους για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση ενός Σχεδίου Δράσης. Μια δεύτερη παράμετρος αφορά στις άσχημες συνθήκες που είχαν δημιουργηθεί από τον κορονοϊό, τις συνθήκες της καραντίνας και την αναζήτηση του βηματισμού τους στο περιβάλλον που είχε δημιουργηθεί ώστε να αποφύγουν την διάδοση του κορονοϊού. Επιπρόσθετοι παράμετροι για αρκετούς εκπαιδευτικούς και σχολεία αποτέλεσε η ανεπαρκής γλωσσομάθεια της αγγλικής (για τη συμμετοχή στα ευρωπαϊκά προγράμματα) και η ελλειμματική ενημέρωση για τη διαδικασία υποβολής της συμμετοχής ή της διαχείρισης του προγράμματος.</p>

Β. Συνολικές προτάσεις για τις σχολικές μονάδες του ΠΕΚΕΣ

Προσχολική Αγωγή

Το έργο που πραγματοποιείται στα Νηπιαγωγεία της Περιφέρειας είναι σημαντικό και πιστεύουμε πως πρέπει να παρουσιαστεί προκειμένου η κοινωνία να εκτιμήσει τη συνεισφορά της προσχολικής αγωγής στην κοινωνική και γνωστική ανάπτυξη κάθε παιδιού. Οι σχέσεις μεταξύ γονέων και εκπαιδευτικών και μεταξύ μαθητών/τριών και εκπαιδευτικών είναι πολύ καλές και στηρίζονται στον αμοιβαίο σεβασμό. Γενικά υπάρχει θετική αλληλεπίδραση και οικοδομείται καθημερινά η σχέση εμπιστοσύνης ανάμεσά τους. Οι εκπαιδευτικοί, στην πλειονότητά τους, αφιερώνουν μέρος του χρόνου τους στο να ακούν τους γονείς, τους μαθητές/-τριες, προωθούν τη συνεργασία και το σεβασμό ανάμεσα σε μαθητές/-τριες που προέρχονται από διαφορετικά πλαίσια και μεταξύ σχολείου οικογένειας και οικογενειών μεταξύ τους. Προτείνεται:

- 1) η οργάνωση δράσεων / εκδηλώσεων εξωστρέφειας προκειμένου οι μονάδες να αναδείξουν και να προβάλουν το έργο τους,
- 2) η οργάνωση επιμορφώσεων για την οργάνωση και την κατανομή του διαθέσιμου διδακτικού χρόνου προκειμένου να επιτευχθεί η αποτελεσματικότερη ανάπτυξη όλων των προβλεπόμενων από το Αναλυτικό Πρόγραμμα δράσεων όπως τροποποιήθηκε μετά την προσθήκη των νέων διακριτών διδακτικών αντικειμένων.
- 3) η οργάνωση διαδικασιών κριτικής αξιολόγησης του διαθέσιμου εκπαιδευτικού υλικού με βάση τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα των μαθητών/τριών.
- 4) η αξιοποίηση της εμπειρίας και των γνώσεων των εκπαιδευτικών για ενδοσχολική επιμόρφωση σε συνεργασία με όμορα σχολεία ή ομάδες σχολείων.
- 5) η πραγματοποίηση επιμορφώσεων σε θέματα συμβουλευτικής και συνεργασίας με τους γονείς. Η πεποίθηση ότι η ανάπτυξη των σχέσεων με τις οικογένειες των μαθητών/τριών λειτουργεί θετικά για την ανάπτυξη των σχέσεων μέσα στη σχολική τάξη, που καταγράφηκε σε μεγάλο ποσοστό των νηπιαγωγών κρίνουμε πως πρέπει να γενικευτεί.
- 6) η οργάνωση ενημερωτικών / επιμορφωτικών δράσεων για την αναζήτηση συνεργασιών με άλλες σχολικές μονάδες, την συγγραφή και την κατάθεση προτάσεων και τη διαχείριση ευρωπαϊκών προγραμμάτων.
- 7) η οργάνωση ομάδων ενδιαφέροντος για τη συμμετοχή σε εθνικά και ευρωπαϊκά προγράμματα μέσα από τις οποίες έμπειρες/οι εκπαιδευτικοί θα μοιράζονται τις γνώσεις τους στην οργάνωση και υλοποίηση αυτών.
- 8) η δημιουργία και/ή εμπλουτισμός των ιστολογίων των νηπιαγωγείων. Επιμόρφωση των εκπαιδευτικών προσχολικής αγωγής σε θέματα σχετικά με τη δημιουργία και τις λειτουργίες των ιστολογίων. Υποστήριξη στο έργο αυτό από σχετικές με το αντικείμενο δομές της εκπαίδευσης – όπως το ΚΕΠΛΗΝΕΤ ή το Τμήμα Πληροφορικής & Νέων Τεχνολογιών κάθε Διεύθυνσης Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης.

Δημοτικά Σχολεία

Το έργο που πραγματοποιείται στα Δημοτικά σχολεία της Περιφέρειας είναι σημαντικό και πιστεύουμε πως πρέπει να παρουσιαστεί προκειμένου να αναδειχθεί ο πολυδιάστατος χαρακτήρας του: από την ανάπτυξη δεξιοτήτων για την κατάκτηση γνώσεων και την ανάπτυξη της κοινωνικότητας μέχρι τον σεβασμό στο κοινωνικό σύστημα, την καλλιέργεια περιβαλλοντικής συνείδησης, την ανάπτυξη ποικίλων γραμματισμών (γλωσσικού, μαθηματικού, τεχνολογικού, καλλιτεχνικού). Οι σχέσεις μεταξύ μαθητών/τριών και εκπαιδευτικών είναι πολύ καλές και στηρίζονται στον αμοιβαίο σεβασμό. Γενικά υπάρχει θετική αλληλεπίδραση και οικοδομείται καθημερινά σχέση εμπιστοσύνης ανάμεσά τους. Οι εκπαιδευτικοί, στην πλειονότητά τους, αφιερώνουν μέρος του χρόνου τους στο να ακούν τους μαθητές/-τριες, προωθούν τη συνεργασία και το σεβασμό ανάμεσα σε μαθητές/-τριες που προέρχονται από διαφορετικά πλαίσια. Προτείνεται:

- 1) η οργάνωση δράσεων / εκδηλώσεων εξωστρέφειας προκειμένου οι μονάδες να αναδείξουν και να προβάλουν το έργο τους.
- 2) η οργάνωση ενδοσχολικών επιμορφώσεων στις οποίες θα αξιοποιηθούν οι γνώσεις και οι εξειδικεύσεις των εκπαιδευτικών της σχολικής μονάδας καθώς υπάρχει μεγάλο ενδιαφέρον από τη μεριά των εκπαιδευτικών σε θέματα διδασκαλίας, μάθησης και αξιολόγησης. Η πραγματοποίηση ενδοσχολικών επιμορφώσεων στις οποίες εκπαιδευτικοί της σχολικής μονάδας θα καταθέσουν τις εμπειρίες και τις σκέψεις τους, μπορούν να δημιουργήσουν τη βάση για τη λειτουργία της, ως κοινότητα συνεργασίας και μάθησης.
- 3) επέκταση του θεσμού της ενδοσχολικής επιμόρφωσης ως διαδικασίας που μπορεί να περιλαμβάνει τόσο τη θεωρητική κατάρτιση και επικαιροποίηση των γνώσεων των εκπαιδευτικών σε διάφορα θέματα του ενδιαφέροντός τους, όσο και την πρακτική εφαρμογή τους στην τάξη, τη συμμετοχή τους σε διαδικασίες αναστοχασμού και αναθεώρησης των πρακτικών τους στην εκπαιδευτική διαδικασία.
- 4) η καλλιέργεια φιλοσοφίας διαφοροποίησης της διδασκαλίας προτείνεται να ενταχθεί σε σχέδια δράσης που αφορούν στην ενδυνάμωση της επιστημονικής και παιδαγωγικής ταυτότητας των εκπαιδευτικών.
- 5) στις σχολικές μονάδες που φοιτούν μαθητές/μαθήτριες Ρομά, μετανάστες, πρόσφυγες καταγράφεται άστατη φοίτηση και σχολική διαρροή. Προτείνεται η ανάπτυξη στοχευμένων σχεδίων δράσης που θα εμπλέκουν κάθε διαθέσιμη δομή προκειμένου να αντιμετωπιστούν αυτές οι συνθήκες και να αποκτήσει σταθερότητα η φοίτηση.
- 6) να συνεχιστούν οι προσπάθειες σφυρηλάτησης σχέσεων αποδοχής, σεβασμού και συνεργασίας ώστε ο ρόλος των «σημαντικών άλλων» που αποδίδεται στους εκπαιδευτικούς να αποκτήσει στη συνείδηση όλων τα χαρακτηριστικά που του πρέπει.
- 7) η ανάπτυξη προσπαθειών ώστε να διασφαλιστεί η μεγαλύτερη συμμετοχή των γονέων/κηδεμόνων στη λειτουργία του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων. Η «φωνή» των γονέων είναι ιδιαίτερα κρίσιμη στο συμπεριληπτικό σχολείο, όταν μάλιστα προέρχεται από συντεταγμένες δομές αντανakλά την αλληλεπίδραση και τη συνεργασία που έχει προηγηθεί. Η σημασία της ύπαρξης και λειτουργίας Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων αναφέρεται σε όλα

τα νομοθετήματα και η ανάπτυξη ενεργειών προσέγγισής τους για τον σκοπό αυτό θα οδηγήσει σε θετικά αποτελέσματα.

8) η ανάπτυξη σχεδίων δράσης, στον άξονα που αφορά στην ηγεσία, που θα έχουν στόχο την ενθάρρυνση της εμπλοκής και της ουσιαστικής συμμετοχής όλων των εκπαιδευτικών στη λειτουργία του Συλλόγου Διδασκόντων των σχολείων, στη διαδικασία λήψης αποφάσεων προκειμένου να ενισχυθεί και προωθηθεί η συλλογικότητα.

9) η ανάπτυξη ενεργειών για τη δημιουργία δικτύων σχολικών μονάδων με στόχο την ενασχόληση με κάποιο τη μεγαλύτερη δυνατή εμπλοκή των εκπαιδευτικών κοινοτήτων, τη συνεργασία, την αλληλεπίδραση, την αντιμετώπιση κοινών προβλημάτων, τη διοργάνωση επιμορφωτικών δράσεων, τη συμμετοχή σε κοινά εκπαιδευτικά, εθνικά ή και ευρωπαϊκά προγράμματα, τη διάχυση των καλών πρακτικών στην εκπαιδευτική κοινότητα.

10) η οργάνωση ενημερωτικών / επιμορφωτικών δράσεων για την αναζήτηση συνεργασιών με άλλες σχολικές μονάδες, την συγγραφή και την κατάθεση προτάσεων και τη διαχείριση ευρωπαϊκών προγραμμάτων. Οργάνωση ομάδων ενδιαφέροντος για τη συμμετοχή σε εθνικά και ευρωπαϊκά προγράμματα μέσα από τις οποίες έμπειρες/οι εκπαιδευτικοί θα μοιράζονται τις γνώσεις τους στην οργάνωση και υλοποίηση αυτών.

11) η ενθάρρυνση για μεγαλύτερη συμμετοχή των εκπαιδευτικών σε δράσεις κοινωνικού ενδιαφέροντος, πλαισίωσης της λειτουργίας των Συλλόγων Εκπαιδευτικών, με στόχο την αλλαγή στάσεων και αντιλήψεων που βοηθούν το σχολικό περιβάλλον.

12) η δημιουργία και/ή ο εμπλουτισμός των ιστολογίων των δημοτικών σχολείων. Επιμόρφωση των εκπαιδευτικών δημοτικής εκπαίδευσης σε θέματα σχετικά με τη δημιουργία και τις λειτουργίες των ιστολογίων. Υποστήριξη στο έργο αυτό από σχετικές με το αντικείμενο δομές της εκπαίδευσης – όπως το ΚΕΠΛΗΝΕΤ ή το Τμήμα Πληροφορικής & Νέων Τεχνολογιών κάθε Διεύθυνσης Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης.

Γυμνάσια

Το έργο που πραγματοποιείται στα Γυμνάσια της Περιφέρειας είναι σημαντικό και πιστεύουμε πως πρέπει να παρουσιαστεί προκειμένου να αναδειχθεί ο πολυδιάστατος χαρακτήρας του: από την ανάπτυξη δεξιοτήτων για την κατάκτηση γνώσεων και την ανάπτυξη της κοινωνικότητας μέχρι τον σεβασμό στο κοινωνικό σύστημα, την καλλιέργεια περιβαλλοντικής συνείδησης, την ανάπτυξη ποικίλων γραμματισμών (γλωσσικού, μαθηματικού, τεχνολογικού, καλλιτεχνικού), την προετοιμασία για την επιστημονική προσέγγιση της γνώσης. Οι σχέσεις μεταξύ μαθητών/τριών και εκπαιδευτικών είναι πολύ καλές και στηρίζονται στον αμοιβαίο σεβασμό. Γενικά υπάρχει θετική αλληλεπίδραση και οικοδομείται καθημερινά σχέση εμπιστοσύνης ανάμεσά τους. Οι εκπαιδευτικοί, στην πλειονότητά τους, αφιερώνουν μέρος του χρόνου τους στο να ακούν τους μαθητές/-τριες, προωθούν τη συνεργασία και το σεβασμό ανάμεσα σε μαθητές/-τριες που προέρχονται από διαφορετικά πλαίσια. Προτείνεται:

1) η οργάνωση δράσεων / εκδηλώσεων εξωστρέφειας προκειμένου οι μονάδες να αναδείξουν και να προβάλουν το έργο τους.

2) η συμμετοχή σε επιμορφώσεις που αφορούν την υιοθέτηση καινοτόμων πρακτικών στη διδασκαλία και τη μάθηση με παράλληλη προσπάθεια εφαρμογής στη διδακτική πράξη ώστε να υποστηριχθεί η διδασκαλία όλων των παιδιών στο σχολείο. Η επιμόρφωση στις πρακτικές διαφοροποίησης της διδασκαλίας αποτελεί ένα ιδιαίτερα κρίσιμο κεφάλαιο που κρίνουμε πως θα στηρίξει τις/τους εκπαιδευτικούς στην καθημερινή τους πρακτική. Οι Σ.Ε.Ε. μπορούν να συμβάλουν στην οργάνωση και υλοποίηση των θεματικών αξόνων επιμόρφωσης σύμφωνα με τις ανάγκες των εκπαιδευτικών.

3) η εστίαση σε θέματα αξιολόγησης των μαθητών/τριών ώστε να επιτευχθεί ο εμπλουτισμός των μεθόδων αξιολόγησής τους με συνθετικές πρακτικές που αναδεικνύουν την κριτική σκέψη και συνοδεύονται από αποτελεσματική ανατροφοδότηση. Οι εναλλακτικές μορφές αξιολόγησης θα βοηθήσουν στον εμπλουτισμό της διδασκαλίας καθώς καλλιεργούν την αυτορρύθμιση των μαθητών/τριών.

4) να συνεχιστούν οι προσπάθειες προσέγγισης των μαθητών/τριών στην είσοδο στην εφηβεία καθώς ο ρόλος των «σημαντικών άλλων» που αποδίδεται στους εκπαιδευτικούς να λειτουργήσει αποτελεσματικά.

5) η ανάπτυξη προσπαθειών ώστε να διασφαλιστεί η λειτουργία του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων. Η αλληλεπίδραση που αναπτύσσεται μεταξύ των γονέων στις δράσεις του Συλλόγου είναι σημαντική στην ανταλλαγή πρακτικών ανατροφής και αντιμετώπισης δύσκολων καταστάσεων στην εφηβεία. Σε κάθε περίπτωση η σημασία της ύπαρξης και λειτουργίας Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων αναφέρεται σε όλα τα νομοθετήματα και η ανάπτυξη ενεργειών προσέγγισής τους για τον σκοπό αυτό θα οδηγήσει σε θετικά αποτελέσματα.

6) η οργάνωση συστηματικών ενημερωτικών εκδηλώσεων προς γονείς για θέματα γονεϊκότητας προκειμένου να υποστηρίξουν με ασφάλεια τα παιδιά τους. Από αυτές τις ενημερωτικές συναντήσεις δεν μπορούν να απουσιάζουν θέματα τεχνολογικού χαρακτήρα, στην προσπάθεια να καλυφθεί το χάσμα που υπάρχει στις θεωρήσεις και τις ικανότητες χειρισμού ψηφιακών μέσων και λογισμικών.

Γενικά Λύκεια

Το έργο που πραγματοποιείται στα Λύκεια της Περιφέρειας είναι σημαντικό και πιστεύουμε πως πρέπει να παρουσιαστεί προκειμένου να αναδειχθεί ο πολυδιάστατος χαρακτήρας του: από την ανάπτυξη δεξιοτήτων για την κατάκτηση γνώσεων και την ανάπτυξη της κοινωνικότητας μέχρι τον σεβασμό στο κοινωνικό σύστημα, την καλλιέργεια περιβαλλοντικής συνείδησης, την ανάπτυξη ποικίλων γραμματισμών (γλωσσικού, μαθηματικού, τεχνολογικού, καλλιτεχνικού), την προετοιμασία για την επιστημονική προσέγγιση της γνώσης. Προτείνεται:

1) η οργάνωση δράσεων / εκδηλώσεων εξωστρέφειας προκειμένου οι μονάδες να αναδείξουν και να προβάλουν το έργο τους.

2) η συστηματική οργάνωση ενεργειών συνεργατικού χαρακτήρα για την ανάπτυξη προβληματισμού σχετικά με όλα τα θέματα που αφορούν στην παιδαγωγική και

μαθησιακή λειτουργία (διδασκαλία, μάθηση, αξιολόγηση, διαρροή, σχέσεις). Ανεξάρτητα από τα αποτελέσματα που είχαν οι πρωτοβουλίες των εκπαιδευτικών των σχολείων αναφορικά με την συγκεκριμένη λειτουργία, το γεγονός ότι υπήρξε αναστοχασμός και καταγραφή κάποιων δεδομένων αποτελεί θετικό στοιχείο αλλά και υπόβαθρο πάνω στο οποίο, μπορεί να συνεχισθεί η πορεία αυτή, με περισσότερο στοχευμένες διαδικασίες στο μέλλον.

3) η ανάπτυξη σχεδίων δράσης που θα επικεντρώνονται στη μάθηση μαθητών/τριών που δείχνουν χαμηλό ενδιαφέρον και χαμηλή κινητοποίηση. Η έμφαση μπορεί να δίνεται σε ό,τι αφορά στον γνωστικό τομέα, στην διδασκαλία μεταγνωστικών στρατηγικών, στην κωδικοποίηση της πληροφορίας και στην πραγματοποίηση συνθετικών δράσεων και στον συναισθηματικό τομέα, στην οργάνωση συνεργατικών δραστηριοτήτων και την δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων των εργασιών τους.

4) η ανάπτυξη ενεργειών προς την κατεύθυνση καλλιέργειας κλίματος συμμετοχικότητας και η προώθηση αισθήματος συνευθύνης για την πορεία της σχολικής μονάδας σε όλα τα μέλη της. Στη μεγάλη πλειοψηφία των σχεδίων δράσης και των εκθέσεων αξιολόγησης αναφέρεται πως η ηγεσία του σχολείου έχει εγκαθιδρύσει σχέσεις συνεργασίας, εμπιστοσύνης, σεβασμού και αλληλεγγύης με όλα τα μέλη της σχολικής κοινότητας. Αυτά τα χαρακτηριστικά αποτελούν τη βάση για τη μετατροπή της σχολικής μονάδας σε κοινότητα πρακτικής και μάθησης.

5) η αναζήτηση όχι μόνον ευρωπαϊκών αλλά και εθνικών προγραμμάτων και δια-σχολικών συνεργασιών. Τέτοιου τύπου δράσεις βοηθούν στην ανταλλαγή πρακτικών και θεωρήσεων με άλλους εκπαιδευτικούς και τελικά στην επαγγελματική βελτίωση όλων.

6) η εκπαίδευση αριθμού εκπαιδευτικών ανάλογου με τη δυναμικότητα της σχολικής μονάδας σε θέματα κατάλληλα για να αναλάβουν ρόλους συντονιστή ομάδων που μελετούν και αναλύουν από κοινού τις διδακτικές τους πρακτικές. Η συνεργασία και η ανταλλαγή πρακτικών μεταξύ συναδέλφων έχει δειχθεί στη βιβλιογραφία πως λειτουργεί θετικά. Αυτή μπορεί να λειτουργήσει και στο πλαίσιο ανάπτυξης ενδοσχολικής επιμόρφωσης. Οι συνθήκες αυτές θα δώσουν δυναμικό χαρακτήρα στο εγχείρημα των ενδοσχολικών επιμορφώσεων που μπορούν να υλοποιούνται μέσω της ετεροπαρατήρησης της διδασκαλίας που θα ακολουθείται από ομαδικό αναστοχασμό.

Επαγγελματικά Λύκεια

Το έργο που πραγματοποιείται στα Επαγγελματικά Λύκεια της Περιφέρειας είναι σημαντικό και πιστεύουμε πως πρέπει να παρουσιαστεί προκειμένου οι μαθητές/μαθήτριες και οι γονείς τους να έχουν ξεκάθαρη εικόνα των ευκαιριών επαγγελματικής ανάπτυξης που προσφέρονται. Οι σχέσεις μεταξύ μαθητών/τριών και εκπαιδευτικών είναι πολύ καλές και στηρίζονται στον αμοιβαίο σεβασμό. Γενικά υπάρχει θετική αλληλεπίδραση και οικοδομείται καθημερινά σχέση εμπιστοσύνης ανάμεσά τους. Οι εκπαιδευτικοί, στην πλειονότητά τους, αφιερώνουν μέρος του χρόνου τους στο να ακούν τους μαθητές/-τριες και να προωθούν τη συνεργασία και το σεβασμό ανάμεσα σε μαθητές/-τριες που προέρχονται από διαφορετικά πλαίσια. Προτείνεται:

- 1) η οργάνωση δράσεων / εκδηλώσεων εξωστρέφειας προκειμένου οι μονάδες να αναδείξουν και να προβάλουν το έργο τους.
- 2) η οργάνωση ενδοσχολικών επιμορφώσεων σε θέματα διοίκησης, ενδεικτικά αναφέρεται το σύστημα my school, για να μπορέσουν περισσότεροι/ες εκπαιδευτικοί να συμμετέχουν σε διοικητικές διεργασίες, επιμερίζοντας τον όγκο δουλειάς.
- 3) η διοίκηση να αναλαμβάνει πρωτοβουλίες ώστε να ενθαρρύνει, να διευκολύνει και να παρέχει τη βοήθεια που χρειάζονται οι εκπαιδευτικοί. Στην κατεύθυνση αυτή κρίνουμε ως ιδιαίτερα σημαντικό να γίνεται έγκαιρος προγραμματισμός των εργασιών που απαιτούνται ώστε να διασφαλιστεί η αποτελεσματικότερη κατανομή των πόρων, υλικών και ανθρώπινων.
- 4) να συνεχιστούν οι προσπάθειες σφυρηλάτησης σχέσεων αποδοχής, σεβασμού και συνεργασίας ώστε ο ρόλος των «σημαντικών άλλων» που αποδίδεται στους εκπαιδευτικούς να αποκτήσει στη συνείδηση όλων τα χαρακτηριστικά που του πρέπει.
- 5) οι επιμορφώσεις που αναπτύσσονται στις σχολικές μονάδες να στηρίζονται σε ανίχνευση των επιμορφωτικών αναγκών των εκπαιδευτικών ώστε να διασφαλίζεται το ενδιαφέρον και να καταρτίζονται ανάλογα επιμορφωτικές δράσεις.
- 6) η οργάνωση επιμορφώσεων σε θέματα συμπεριληψης και διαφοροποιημένης διδασκαλίας, που θα μπορούσαν να βελτιώσουν την επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών οπλίζοντάς τους με κατάλληλες πρακτικές καθώς στα περισσότερα σχολεία οι μαθητές/μαθήτριες έχουν αφετηρία διαφορετικές κουλτούρες.
- 7) η λειτουργία του σχολείου ως κοινότητα συνεργασίας και μάθησης, πλαίσιο που θα βοηθήσει στην ανταλλαγή πρακτικών και θεωρήσεων. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με την αξιοποίηση των ειδικών επιστημονικών γνώσεων των εκπαιδευτικών. Σε κάθε περίπτωση, υποστηρίζουμε πως είναι καλό να εξασφαλιστεί ένα υποστηρικτικό περιβάλλον για τον εμπλουτισμό των επαγγελματικών δεξιοτήτων των εκπαιδευτικών.
- 8) η ανάπτυξη σχεδίων δράσης που θα εστιάζουν στην ανάπτυξη και βελτίωση των διδακτικών μεθόδων και τεχνικών που εμπλέκουν εκπαιδευτικούς και μαθητές/μαθήτριες ενεργά στη μαθησιακή διαδικασία και μέσω των οποίων συνδέεται η θεωρία με την πράξη. Το πλαίσιο αυτό μπορεί να δώσει τη δυνατότητα στις/στους εκπαιδευτικούς να αποκτήσουν επιπλέον ψηφιακές δεξιότητες οι οποίες μπορούν να φανούν πολύ χρήσιμες στο εκπαιδευτικό και στο εξωδιδασκτικό τους έργο.
- 9) να δοθεί έμφαση στην υλοποίηση εξειδικευμένων εκπαιδευτικών προγραμμάτων που θα στοχεύουν στην περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση, στον επαγγελματικό προσανατολισμό και στην πολιτειότητα και/ή στον εμπλουτισμό της διδασκαλίας των υπόλοιπων αντικειμένων με τις αρχές αυτές.
- 10) η ανάπτυξη προσπαθειών ώστε να διασφαλιστεί η μεγαλύτερη συμμετοχή των γονέων/κηδεμόνων στα ζητήματα σχολικής ζωής και κυρίως σε θέματα πρόληψης και αντιμετώπισης μη επιθυμητών συμπεριφορών μαθητών/τριών. Σε αυτό θα βοηθήσει η ενεργοποίηση και η ανάπτυξη συνεργασιών με κάθε διαθέσιμο πόρο και μέσο της σχολικής και της εκπαιδευτικής κοινότητας ώστε να επιτευχθεί η έγκαιρη αντιμετώπιση προβληματικών συμπεριφορών, από όπου και αν προέρχονται, με τη βοήθεια των Συμβούλων Σχολικής Ζωής, του/της ψυχολόγου και μέσα από συλλογικές διαδικασίες.

11) η ανάπτυξη ενημερώσεων για να επιτευχθεί η ενεργοποίηση και συμμετοχή των γονέων στη λειτουργία του Συλλόγου γονέων και κηδεμόνων του σχολείου. Η λειτουργία του μπορεί να στηρίξει αποτελεσματικά τόσο στη σύνταξη του εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας κάθε σχολείου όσο και στην πιστή τήρησή του.

12) η οργάνωση ενημερωτικών / επιμορφωτικών δράσεων για την αναζήτηση συνεργασιών με άλλες σχολικές μονάδες, την συγγραφή και την κατάθεση προτάσεων και τη διαχείριση ευρωπαϊκών προγραμμάτων.

13) η οργάνωση ομάδων ενδιαφέροντος για τη συμμετοχή σε εθνικά και ευρωπαϊκά προγράμματα μέσα από τις οποίες έμπειρες/οι εκπαιδευτικοί θα μοιράζονται τις γνώσεις τους στην οργάνωση και υλοποίηση αυτών.

Ειδική Αγωγή (Όλοι οι τύποι σχολείων)

Το έργο που πραγματοποιείται στις σχολικές μονάδες ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης της Περιφέρειας είναι σημαντικό και πιστεύουμε πως πρέπει να παρουσιαστεί προκειμένου να αναδειχθεί ο πολυδιάστατος χαρακτήρας του. Εκπαιδευτικοί ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης προσφέρουν την υποστήριξή τους ώστε να καλυφθούν οι ατομικές ανάγκες των μαθητών/τριών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και/ή αναπηρία στο σχολείο της συμπερίληψης. Προτείνεται η οργάνωση δράσεων / εκδηλώσεων εξωστρέφειας προκειμένου οι μονάδες να αναδείξουν και να προβάλουν το έργο τους.

Είναι ιδιαίτερα εμφανής η συστηματική και καλά συντονισμένη προσπάθεια που καταβάλλεται για επίτευξη σημαντικών στόχων εμφανών στις εξατομικευμένες ανάγκες των μαθητών/τριών. Επίσης ο ενθουσιασμός, το υψηλό αίσθημα ευθύνης και η έμφαση στην εισαγωγή καινοτόμων δραστηριοτήτων. Περισσότερη έμφαση προτείνεται να δοθεί στην εφαρμογή:

A) μιας πολιτικής υποστήριξης θετικής συμπεριφοράς ώστε να αυξηθεί η ποιότητα ζωής όχι μόνο των μαθητών με προβλήματα συμπεριφοράς αλλά και των οικογενειών τους και των εργαζομένων.

B) στην επίσημη εφαρμογή του προσωποκεντρικά σχεδιασμένης υποστήριξης μέσω της λεπτομερούς καταγραφής των δυνατοτήτων, των ενδιαφερόντων, των προτιμώμενων ενισχυτών και της ενεργού εμπλοκής των μελών του οικιακού και ευρύτερου κοινωνικού περιβάλλοντος των μαθητών οι οποίοι, μέσω της παροχής συμβουλευτικής και εκπαίδευσης από τη σχολική μονάδα, ώστε να δράσουν ως σημαντικοί παράγοντες αλλαγής της ποιότητας ζωής των.

Οι γονείς αποτελούν σημαντικό αρωγό των προσπαθειών των εκπαιδευτικών για την αποτελεσματικότητα των ενεργειών τους. Προτείνονται:

A. Η προώθηση της ενεργού εμπλοκής των γονέων στον μακροπρόθεσμο και στον μικροπρόθεσμο σχεδιασμό της εκπαίδευσης του παιδιού τους.

B. Η εκπαίδευση γονέων στην παρέμβαση στα προβλήματα συμπεριφοράς και στην ανάπτυξη ικανοτήτων ανεξάρτητης διαβίωσης.

Οι εκπαιδευτικοί που διδάσκουν σε δομές ειδικής αγωγής έχουν υψηλή πιθανότητα:

A) να βιώσουν συναισθηματική εξάντληση λόγω της αδυναμίας διαχείρισης σοβαρών προβλημάτων συμπεριφοράς οδηγούμενοι έτσι στη μη παρέμβαση ώστε να διαφυλάξουν τη συναισθηματική τους ισορροπία.

B) να βιώσουν επαγγελματική εξουθένωση και να μειώσουν την επίδοσή της αν οι κόποι τους δεν αναγνωρίζονται και δεν επιβραβεύονται από συναδέλφους, την ηγεσία και τους γονείς. Επίσης, αν νιώθουν ότι τυγχάνουν άνισης μεταχείρισης από την ηγεσία και δεν λαμβάνουν υποστήριξη από τους συναδέλφους. Συνεπακόλουθα, να αντισταθούν στην αλλαγή, την καινοτομία, την αύξηση επίδοσης.

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικότερες πιέσεις που υφίστανται οι εργαζόμενοι στον χώρο μας και τις στάσεις που αυτές προκαλούν έμφαση προτείνεται να δίδεται:

A. στην εφαρμογή της συμμετοχικής διαδικασίας λήψης αποφάσεων. Σε αυτή όλοι καλούνται να εκφράσουν τη θέση τους σε ίσο χρονικό διάστημα με τους άλλους. Έτσι παρέχεται ίση ευκαιρία σε όλους να ακούσουν και να ακουστούν που αποτελεί το προαπαιτούμενο για την ανάδειξη της επικοινωνιακής πράξης.

B. στην προώθηση της συνεργατικότητας και της συναδελφικής υποστήριξης

Γ. στην ισότιμη μεταχείριση των συναδέλφων και την αναγνώριση των προσπαθειών τους.

Δ. στη διερεύνηση των κινήτρων των συναδέλφων και των ατομικών προδιαθέσεων στην αλλαγή ώστε να σχεδιάζεται κατάλληλα η εισαγωγή της.

Εντυπωσιάζει το εύρος και το πλήθος επιμορφωτικών δραστηριοτήτων στις οποίες ενεπλάκησαν οι συνάδελφοι προσπαθώντας να ανανεώσουν και να εμβαθύνουν τις γνώσεις τους ώστε να διασφαλίσουν το δικαίωμα των παιδιών σε ικανή και αποτελεσματική εκπαίδευση.

Προτεραιότητα θα πρέπει να δίδεται στην τεχνική ενδυνάμωση των συναδέλφων στην πρόληψη και διαχείριση προβλημάτων συμπεριφοράς. Η επιμόρφωση αυτή οδηγεί και στη συναισθηματική ενδυνάμωσή τους καθώς τα προβλήματα συμπεριφοράς αποτελούν την κύρια πηγή επαγγελματικής εξουθένωσης στον χώρο μας. Επίσης, στον προσωποκεντρικό σχεδιασμό ώστε να εμπλέκονται ενεργά και οι γονείς ως ισότιμοι συνεργάτες στην εκπαίδευση του παιδιού τους καθώς και στη χρήση της συμπεριφοροαναλυτικής τεχνολογίας για την ανάπτυξη ικανοτήτων ανεξάρτητης διαβίωσης. Ιδιαίτερη έμφαση θα πρέπει να δίδεται στην ανάπτυξη δράσεων ενδοσχολικής επιμόρφωσης εμφανούς στα αποτελέσματα διερεύνησης των αναγκών και προτεραιοτήτων των συναδέλφων, ει δυνατόν από μέλη του Συλλόγου Διδασκόντων, για να:

A) διευκολύνεται η επίτευξη των στόχων αφού υπάρχει η δυνατότητα παροχής συνεχούς συμβουλευτικής υποστήριξης

B) υλοποιηθεί η εφαρμογή πρακτικών, εμφανών στη συγκεκριμένη σχολική οικολογία, στις οποίες κάποια μέλη του συλλόγου έχουν προηγούμενη εμπειρία

Γ) μοιράζεται η πολύτιμη πρακτική εμπειρία σε εξειδικευμένα ζητήματα μεταξύ των συναδέλφων. Άλλωστε η ειδική αγωγή είναι επιστήμη πράξης η οποία έχει κατακρημνίσει πολλά ακαδημαϊκά δόγματα

Δ) είναι δυνατή η παροχή ανατροφοδότησης σχετικά με την εφαρμογή των ικανοτήτων που κατακτήθηκαν μέσω της ενδοσχολικής επιμόρφωσης.

Γενικές παρατηρήσεις

- Λαμβάνοντας υπόψη το αρχέτυπο της επαγγελματικής γνώσης των εκπαιδευτικών και τη σημασία της ενασχόλησης με τη γνώση-από-την-πρακτική (knowledge – of - practice) που συνεισφέρει στη χειραφέτηση των εκπαιδευτικών προτείνουμε επιπρόσθετους ενδεικτικούς δείκτες βάσει των οποίων δύνανται να υλοποιηθούν σχέδια δράσης. Συγκεκριμένα, στην Παιδαγωγική και Μαθησιακή Λειτουργία δύνανται να συμπεριληφθούν δείκτες όπως Προγράμματα Σπουδών, σχολικά εγχειρίδια, ενώ στην Επαγγελματική Ανάπτυξη δείκτες όπως επαγγελματική ταυτότητα ή ρόλοι εκπαιδευτικών, σχέσεις μεταξύ εκπαιδευτικών.
- Προτείνουμε να δημιουργηθεί ομάδα εργασίας που θα αποτελείται από εκπαιδευτικούς, διευθυντές/ντριες σχολικών μονάδων και συντονιστές/συντονίστριες εκπαιδευτικού έργου διακριτά για κάθε βαθμίδα και για κάθε τύπο σχολείου που θα συζητήσουν στη διαμόρφωση κριτηρίων ποιότητας των σχεδίων δράσης. Η διαμόρφωση συγκεκριμένου πλαισίου θα οδηγήσει στην υλοποίηση των διαδικασιών εσωτερικής – εξωτερικής αξιολόγησης με μεγαλύτερη ασφάλεια.
- Η φιλοσοφία της τεκμηρίωσης των ενεργειών που αναπτύσσονται από τη μεριά των εκπαιδευτικών προκειμένου να αντιμετωπιστεί κάποιο πρόβλημα σε μια σχολική μονάδα καθώς και η αποτίμηση τη αποτελεσματικότητάς τους δεν χαρακτηρίζει πάντα τις πρακτικές τους. Στην κατεύθυνση της διασφάλισης αυτής της συνθήκης προτείνεται η συστηματική καταγραφή των ενεργειών και η τήρηση των τεκμηρίων ώστε η αποτίμησή τους να οδηγεί στη βελτίωσή τους.
- Προτείνεται ο σχεδιασμός των δράσεων για την επόμενη σχολική χρονιά να γίνει με συγκεκριμένη στόχευση. Παρά το γεγονός ότι τα τελευταία χρόνια πολλοί/ές εκπαιδευτικοί ανέλαβαν ποικίλες πρωτοβουλίες οι οποίες είχαν να κάνουν με σχεδιασμό δράσεων φαίνεται ότι η μεγάλη πλειοψηφία δεν διαθέτει τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες να το κάνει. Έτσι θα είναι χρήσιμο να υπάρξει στοχευμένη υποστήριξη πάνω στο «πώς σχεδιάζω μια δράση», «πώς θέτω στόχους», «πώς την αποτιμώ» κτλ.
- Οι εσωτερικοί κανονισμοί των σχολικών μονάδων προτείνεται να προσαρμοστούν πλήρως στα χαρακτηριστικά κάθε σχολικής μονάδας προκειμένου να καλύψουν αποτελεσματικά τις ανάγκες της. Η πρόβλεψη για ανάπτυξη ενεργειών στην περίπτωση εκδήλωσης βίαιων και/ή εκφοβιστικών συμπεριφορών όπως και του πλαισίου για την υποδοχή μαθητών/μαθητριών που μετακινούνται κατά τη διάρκεια της χρονιάς για λόγους οικογενειακούς, ψυχολογικούς ή και ως μέτρου νουθέτησης με απόφαση της υπηρεσίας προτείνονται με έμφαση προκειμένου να μη χάνεται πολύτιμος χρόνος.
- Η συνεργασία με όλες τις διαθέσιμες δομές του εκπαιδευτικού συστήματος εξασφαλίζει την τήρηση των νομοθετημάτων και αντανακλά την συνεργασία μεταξύ των δομών. Το θετικό κλίμα βοηθά στην τόνωση της εμπιστοσύνης της κοινωνίας απέναντι στις δομές του εκπαιδευτικού συστήματος.

- Βελτίωση του υπάρχοντος υλικοτεχνικού εξοπλισμού και τεχνολογική αναβάθμιση των συνθηκών πρόσβασης στο Διαδίκτυο ώστε να υπάρχει η δυνατότητα αξιοποίησης μέσω ΤΠΕ για τον εμπλουτισμό της διδασκαλίας.
- Παρατηρήθηκε ότι κάποιες σχολικές μονάδες αρχικά ανέλαβαν να υλοποιήσουν υπερβολικά μεγάλο αριθμό σχεδίων δράσης, χωρίς κάτι τέτοιο να απαιτείται, με βάση τον αριθμό των υπηρετούντων εκπαιδευτικών. Το γεγονός αυτό είχε ως αποτέλεσμα είτε διασπορά δυνάμεων και ελλείψεις στην εμβάθυνση της υλοποίησης, είτε εκτεταμένες αναπροσαρμογές στην υλοποίηση μετά από συνεργασία με τον/την Σ.Ε.Ε. παιδαγωγικής ευθύνης. Παρατηρήθηκε επίσης (σε κάποιες σχολικές μονάδες) να έχουν γίνει ποικίλα λάθη στην συμπλήρωση των φορμών (βαθμολογία, αποτίμηση κλπ.), τα οποία δεν είναι απλώς τεχνικού χαρακτήρα, αλλά αναδεικνύουν το γεγονός ότι οι σχολικές μονάδες (ιδίως οι μικρού μεγέθους και αυτές που διαθέτουν προσωπικό που κάθε χρόνο ανανεώνεται και υπηρετεί ταυτόχρονα σε πάνω από δύο σχολεία), χρειάζονται επισταμένη υποστήριξη. Η υποστήριξη αυτή πρέπει να είναι συνολική για το σχεδιασμό, τις ενέργειες και τις διαδικασίες που απαιτούνται από μια σχολική μονάδα για να υλοποιήσει τα σχετικά με την αξιολόγησή της.

Γ. Σύνοψη έκθεσης συμπερασμάτων και διαπίστωση αναγκών και τάσεων

Προτάσεις για διάχυση, σε επίπεδο ΠΕΚΕΣ, των επιτυχημένων πρακτικών που αναπτύχθηκαν σε σχολικές μονάδες

- Οι επιτυχημένες πρακτικές θεωρούμε πως χαρακτηρίζονται από την εμπλοκή το δυνατόν περισσότερων προσώπων, την ένταξη επιστημονικών κατακτήσεων καθώς και τον διαθεματικό χαρακτήρα του αντικειμένου. Τα χαρακτηριστικά αυτά αντανακλούν το πνεύμα συνεργασίας και δημιουργικής σύνθεσης.
- Κάθε πρακτική που αναπτύσσεται σε επίπεδο σχολικής μονάδας προτείνουμε να παρουσιάζεται και να συζητιέται στον σύλλογο διδασκόντων και κατά τη διάρκεια της υλοποίησής της και όχι μόνον όταν έρθει το αποτέλεσμα αυτής.
- Στην ιστοσελίδα κάθε σχολικής μονάδας προτείνουμε να δημιουργηθεί χώρος όπου θα αναρτώνται οι δράσεις που αναπτύσσονται στο πλαίσιο κάθε σχεδίου δράσης. Η ηλεκτρονική διεύθυνση της ιστοσελίδας αυτής προτείνουμε να αναφέρεται στην ετήσια έκθεση της σχολικής μονάδας ώστε να δημιουργηθούν συνθήκες διαμοιρασμού τους. Οι δεσμοί αυτοί της διεύθυνσης των ιστοσελίδων που καταχωρήθηκαν οι πρακτικές προτείνουμε να αναφέρονται στις ιστοσελίδες της Περιφερειακής Διεύθυνσης Εκπαίδευσης, του Περιφερειακού Κέντρου Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού, των Διευθύνσεων Εκπαίδευσης.
- Προτείνεται η δημιουργία ηλεκτρονικού «αποθετηρίου» των πρακτικών ανά περιφέρεια για όποιους/ες εκπαιδευτικούς ενδιαφέρονται να αναρτήσουν το σχέδιο δράσης που δημιούργησαν με σχετικές παρατηρήσεις που αφορούν στη λειτουργία του.

- Προτείνεται η οργάνωση ημερίδων με τη λήξη κάθε σχολικού έτους στις οποίες οι εκπαιδευτικοί που επιθυμούν, θα παρουσιάζουν τις πρακτικές που ανέπτυξαν αναφέροντας εκτός από την περιγραφή της δράσης, τις δυσκολίες που συνάντησαν και τις στρατηγικές που ανέπτυξαν για να τις ξεπεράσουν. Οι ημερίδες μπορούν να αναπτύσσονται σε διάφορες κλίμακες, δηλαδή σε επίπεδο α) ομάδων όμορων σχολείων, β) ενότητας σχολικών μονάδων παιδαγωγικής ευθύνης, γ) περιφερειακής ενότητας και, δ) περιφερειακής διεύθυνσης.

Προτάσεις για αναγκαίες επιμορφώσεις, σε επίπεδο ΠΕΚΕΣ

A. Θεματολογία επιμορφώσεων για την εσωτερική – εξωτερική αξιολόγηση

- Δόμηση σχεδίου δράσης: Σχεδίαση, στοχοθεσία, αποτίμηση.
- Επιμόρφωση των Εκπαιδευτικών ανεξάρτητα από τη θέση που υπηρετούν σε θέματα εσωτερικής - εξωτερικής αξιολόγησης: Νομοθετικό πλαίσιο, ενέργειες και πλαίσιο.
- Επιμόρφωση στον σχεδιασμό και αξιολόγηση εκπ/κού υλικού.
- Επιμόρφωση στην ερευνητική μεθοδολογία της έρευνας-δράση.

B. Θεματολογία επιμορφώσεων που απορρέουν από τις παρατηρήσεις που καταγράφηκαν στις διαδικασίες αξιολόγησης

- Διαχείριση των σχέσεων ανάμεσα στους μαθητές /τριες (Διαχείριση τάξης, διαμόρφωση κουλτούρας αποδοχής, συνεργασίας)
- Αντιμετώπιση φαινομένων ενδοσχολικής βίας και εκφοβισμού
- Ψυχική Ανθεκτικότητα και Ενδυνάμωση των Εκπαιδευτικών
- Υποστήριξη μαθητών/τριών που ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες
- Παιδαγωγικά δημιουργική και λειτουργική ένταξη των ψηφιακών μέσων και εργαλείων στην διδακτική-μαθησιακή διαδικασία
- Ρομποτική στο Νηπιαγωγείο
- Διαφορετικότητα και ανάπτυξη ενταξιακής κουλτούρας στο νηπιαγωγείο
- Δημιουργία ψηφιακού εκπαιδευτικού υλικού
- Εθνικά και Ευρωπαϊκά (e-Twinning, Erasmus) προγράμματα: αναζήτηση εταίρων / συνεργατών, δόμηση πρότασης και υλοποίηση
- Διαφοροποιημένη διδασκαλία: θεωρία και πρακτικές

Ανάγκες και τάσεις που αναδεικνύονται από την αξιολόγηση των σχολικών μονάδων του ΠΕΚΕΣ

- Στο 30% των σχολικών μονάδων της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης τα σχέδια δράσης αφορούσαν ενέργειες που αναπτύσσονταν σε εθνική εμβέλεια και θέματα που εμπλέκονταν και άλλοι φορείς στην υλοποίησή τους που ενεργοποιούνταν σε κλίμακα ευρύτερη της σχολικής μονάδας. Η εστίαση των ενεργειών στο επίπεδο της σχολικής μονάδας μπορεί να οδηγήσει σε θετικά αποτελέσματα για την καθημερινότητά της, προτείνεται, συνεπώς, η ανάπτυξη τέτοιου είδους πρακτικών.
- Θεωρούμε σημαντική την αναζήτηση των τρόπων ανάδειξης και αποτύπωσης εκείνων των στοιχείων που αναφέρονται στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, τις ανάγκες, τα προτάγματα και τις πρακτικές της σχολικής μονάδας πάντα στο πλαίσιο που διαμορφώνεται από τη

γενικότερη κατάσταση του εκπαιδευτικού συστήματος του οποίου άλλωστε οργανικά συνδεδεμένο μέρος αποτελεί αυτή. Τα θέματα σχολικής διαρροής ή συνεπούς φοίτησης για παράδειγμα, παίρνουν διαφορετικά χαρακτηριστικά και απαιτούνται διαφορετικές ενέργειες όταν τέτοια φαινόμενα εκδηλώνονται σε κοινωνικά ευάλωτους πληθυσμούς. Στις περιπτώσεις αυτές προτείνουμε να αναπτύσσονται συνεργασίες με όλες τις διαθέσιμες στην κοινότητα δομές προκειμένου να οδηγούμαστε σε θετικά αποτελέσματα.

- Ο μεγάλος αριθμός των σχολικών μονάδων στις Σ.Ε.Ε. Προσχολικής Αγωγής (>160) και ο σύντομος χρόνος που διατέθηκε, δεν έδωσε τη δυνατότητα να αναπτυχθούν εστιασμένες συνεργασίες με όλες τις σχολικές μονάδες ευθύνης. Ο μεγάλος αριθμός σχολικών μονάδων λειτουργεί αρνητικά στην ανάπτυξη στενών και εστιασμένων συνεργασιών και αφήνει ερώτημα για τη δυνατότητα επαρκούς ανταπόκρισης των Σ.Ε.Ε. στις υποχρεώσεις τους για τις διαδικασίες εσωτερικής – εξωτερικής αξιολόγησης. Προτείνεται να αυξηθεί ο αριθμός των Σ.Ε.Ε. προσχολικής αγωγής, η υποστήριξή τους με γραμματειακή υποστήριξη και η δυνατότητα πραγματοποίησης και κάλυψης μετακινήσεων προς τις σχολικές μονάδες ευθύνης ανεξάρτητα τη χιλιομετρική απόσταση.
- Ο ορισμός ομάδων σχολείων έχει ξεκινήσει για διάφορα μέτρα όπως αυτό της λειτουργίας των Επιτροπών Διεπιστημονικής Υποστήριξης. Προτείνεται η διαμόρφωση παιδαγωγικών παρεμβάσεων σε επίπεδο ομάδων σχολείων, αλλά και σε επίπεδο σχολείου αλλά και τάξης για την διαχείριση των μαθησιακών κενών καθώς και των ψυχολογικών και κοινωνικοσυναισθηματικών επιπτώσεων που επέφερε στους μαθητές και στις μαθήτριες η περίοδος της πανδημίας.
- Μέσω των σχεδίων δράσης αναδείχθηκε η προσπάθεια για την καλλιέργεια κλίματος συμμετοχικότητας και προώθησης της αίσθησης συνευθύνης όλων των μελών της σχολικής μονάδας. Η κατεύθυνση αυτή, εκτιμάται πως θα συνεχιστεί και στα σχέδια δράσης που θα ακολουθήσουν. Η μετατροπή της σχολικής μονάδας σε κοινότητα πρακτικής και μάθησης θα οδηγήσει σε αλλαγές και στον τομέα της οργάνωσης. Σε ένα τέτοιο σχολείο η ιεραρχία είναι σαφώς διοικητική, αλλά υπάρχει και πολύς χώρος για να λειτουργεί ο Σύλλογος των Διδασκόντων ως ομάδα που διαθέτει λιγότερο και περισσότερο έμπειρους και γνώστες οι οποίοι μοιράζονται και εξελίσσουν από κοινού τις πρακτικές τους στη διοίκηση, τη διαχείριση προβλημάτων, την προώθηση των σχέσεων του σχολείου με την κοινότητα κλπ.

Ο Οργανωτικός Συντονιστής
του ΠΕ.Κ.Ε.Σ. Θεσσαλίας

ΚΩΤΟΥΛΑΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ